

05.06.2020 Nr. 12-540
La Nr. din

✓ **Doamnei Zinaida GRECEANÏ,**

Președintele Parlamentului Republicii Moldova

Domnului Ion CHICU,

Prim-ministru al Republicii Moldova

Domnului Igor ȘAROV,

Ministru al Educației, Culturii și Cercetării

În calitate de Avocat al Poporului pentru drepturile copilului am monitorizat respectarea drepturilor copilului în perioada stării de urgență, inclusiv respectarea dreptului la educație, în condițiile trecerii învățământului la distanță/online.

Consecvent, mi-am exprimat și am expediat, Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Opinia asupra proiectului de Lege privind anularea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examinare 2020¹, manifestându-mi deopotrivă aprecierea față de luarea în calcul a opiniei elevilor la elaborarea acesteia, și totodată considerația *tratamentului diferențiat al copiilor în temeiul prevederii art. 1, alin. (4) al legii antepuse, conform căruia sunt exceptate de la regula generală de anulare a examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general „...restanțierii din anii precedenți, persoanele care au finalizat programa de liceu în instituțiile de învățământ superior, care s-au înscris pentru a susține examenul în sesiunea de examene 2020 și persoanele care au solicitat susținerea examenului de bacalaureat în regim de externat”.*

¹[file:///C:/Users/FDUSM/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/04-3-8%20din%2019.05.2020%20-%20Opinie%20la%20proiectul%20de%20lege%20privind%20anularea%20examenelor%20naționale%20de%20absolvire%20a%20programelor%20de%20s%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/FDUSM/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/04-3-8%20din%2019.05.2020%20-%20Opinie%20la%20proiectul%20de%20lege%20privind%20anularea%20examenelor%20naționale%20de%20absolvire%20a%20programelor%20de%20s%20(2).pdf)

În această ordine de idei, consider că însăși formularea prevăzută la art. 1, alin. (1) al aceleiași legi exclude din start posibilitatea existenței unei astfel de excepții și impune o regulă generală și unanim aplicabilă. Or, aceasta ar fi fost indispensabil să fie însoțită de sintagma „*cu excepția categoriilor prevăzute de prezenta lege*”.

Reiterând scopul pe care legea îl urmărește „asigurarea absolvenților ciclului gimnazial și liceal de studii cu certificate legale de finisare a studiilor și oferirea posibilității de a se încadra în una din formele de învățământ superior sau tehnic” considerăm că prevederea art. 1, alin. (4) este una contradictorie și neracordată.

Totodată, consider că această prevedere contravine art. 1 al Legii privind anularea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examinare 2020, or formularea „în vederea prevenirii riscului de îmbolnăvire cu COVID-19 și în scopul asigurării securității, protecției vieții și sănătății absolvenților programelor de studii în învățământul general, în cadrul sesiunii de examene 2020” nu exclude nici o categorie de absolvenți, este una generală și cuprinzătoare în raport cu absolvenții programelor de studii în învățământul general.

Deși, Legea privind anularea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examinare 2020 are menirea de a facilita absolvirea în circumstanțe pandemice și derogatorii de la prevederile art. 29, alin. (5) și art. 31, alin. (8) și (11) ale Codului Educației, totuși nu raționalizează crearea unei situații confuze, discriminatorii și contrară principiilor generale enunțate. Or, în temeiul art. 4, alin. (2), lit. a) al Codului Educației Republicii Moldova statul asigură prin politica sa în domeniul educației „*dreptul fundamental la educație, indispensabil pentru exercitarea celorlalte drepturi ale omului*”.

Astfel, în temeiul excepțiilor pe care Legea le prevede la art. 1, alin. (4), categoriile ce nu sunt eliberate de la susținerea examenelor naționale, se află în situația de a li se încălca nu doar dreptul fundamental la educație (în direcția în care nu pot accede la

învățământul superior), ci sunt simultan plasați în starea de imposibilitate a exercitării dreptului la sănătate. Aceasta este valabilă în condițiile în care riscul îmbolnăvirii cu COVID-19 este unul egal și iminent pentru toate categoriile de absolvenți ai învățământului general, iar politica statului în domeniul educației trebuie să fie una general aplicabilă și nediscriminatorie.

În egală măsură, art. 7 al Codului Educației prevede la lit. a) principiul echității – în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare; lit. g) principiul incluziunii sociale; și lit. h) principiul asigurării egalității. În acest sens, constat că principiile enunțate mai sus nu constituie temelia prevederilor art.1, alin. (4) și crează o situație discriminatorie pe terenul acțiunii dreptului la sănătate a participanților la sesiunea de examinare 2020 în învățământul general.

La fel, remarc că în temeiul pct. 10 al Regulamentului privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea învățământului primar și secundar aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr. 70 din 30.01.2020 sunt prevăzute, printre altele, și principiile echității și respectului părților participante în procesul de organizare a evaluării. Contextul situației pandemice nu poate și nici nu trebuie, în viziunea Avocatului Poporului pentru drepturile copilului, să condiționeze legiferarea unor prevederi contrare principiilor consfințite anterior pe segmentul educației, precum și contrare standardelor naționale și internaționale în acest domeniu.

Prin urmare, art. 1, alin. (3) al Legii privind anularea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examinare 2020 notează echivalența diplomei de bacalaureat cu existența dreptului de admitere în învățământul superior și în învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar. Aceasta, denotă odată în plus, că tratamentul discriminatoriu al categoriilor anterior enunțate și prevăzute la art. 1, alin. (4) al aceleiași Legi, or aceștia deși și-au manifestat

dorința de a susține repetat examenul de bacalaureat nu au putut prevedea eventualitatea existenței virusului COVID-19, și eventualitatea îmbolnăvirii cu acesta.

Subsecvent, consider notabil faptul că s-a ținut cont de propunerea mea în partea previzibilității următoarei sesiuni, cerință înaintată în Opinia asupra proiectului de Lege privind anularea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examinare 2020. Însă, consider în egală măsură o atitudine indiferentă și inactivă în direcția solicitării de a modifica norma enunțată anterior și racordarea acesteia standardelor naționale și internaționale în vigoare.

În contextul circumstanțelor examinate, conchid *menținerea propunerii privind modificarea normei analizate supra, în conformitate cu standardele internaționale și solicit* reexaminarea acesteia în vederea excluderii oricăror tratamente discriminatorii admise prin adoptarea Legii privind anularea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examinare 2020.

Modificarea în cauză va aduce în poziții egale toate persoanele care s-au înscris pentru susținerea examenului în sesiunea de examene 2020, inclusiv cele care au solicitat susținerea examenului de bacalaureat în regim de externat. În consecință, va fi asigurat dreptul la educație prin accedea la învățământul superior.

Cu respect,

Maia BĂNĂRESCU,
Avocatul Poporului pentru drepturile copilului

Ex. Tamara Tentiuc
Tel. 60002678